

ΔΕΚΑ ΤΑΙΝΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

1. Το καναρινί ποδήλατο [1999]

Ένας νέος δάσκαλος έρχεται με μετάθεση σε ένα δημοτικό σχολείο των Αθηνών, όπου αναλαμβάνει την έκτη τάξη. Πολύ σύντομα ο νέος δάσκαλος θα διακρίνει ένα μαθητή, τον Λευτέρη που δεν μπορεί ακόμη να διαβάζει, να γράφει, ούτε να κάνει αριθμητικές πράξεις. Σιγά-σιγά, ο δάσκαλος ανακαλύπτει ότι ο Λευτέρης είναι πολύ ευαίσθητο παιδί και διόλου καθυστερημένο, έχει μάλιστα συναρμολογήσει μόνος το ποδήλατό του. Παρά την αντίθετη γνώμη του διευθυντή του σχολείου αλλά και του ευρύτερου περιβάλλοντος, αποφασίζει να τον βοηθήσει. Έτσι ο νέος δάσκαλος θα βοηθήσει τον Λευτέρη να ανακαλύψει άλλα χαρίσματα του, ενώ θα του δώσει κίνητρο να προσπαθήσει να μάθει.

2. Ο Ψύλλος Ένας δωδεκάχρονος μαθητής που ζει σε κάποιο ορεινό χωριό της Ολυμπίας, το 1965, συντάσσει και διανέμει μια χειρόγραφη εφημερίδα με τίτλο «Ο Ψύλλος». Η τακτική ταχυδρόμηση της εφημερίδας του σε διάφορα μέρη και τα γράμματα που λαμβάνει ως απάντηση, είναι ο μόνος τρόπος να ταξιδεύει, να ξεφεύγει νοερά από τα στενά όρια του χωριού. Για τους γονείς του, που είναι φτωχοί αγρότες, η εφημεριδούλα του παιδιού τους είναι μια ασχολία χωρίς πρακτικό αντίκρισμα, ενώ για τους συγχωριανούς του, είναι μια γραφικότητα προς ειρωνεία και χλευασμό. Την ίδια αντιμετώπιση έχει ο Ηλίας (ο Ψύλλος) και από τον δάσκαλό του, ο οποίος τον θεωρεί λίγο – πολύ απροσάρμοστο με τις «αρχές της τάξης και της πειθαρχίας», που αρμόζουν σε ένα μαθητή. Οι μόννοι του συμπαρασάτες είναι η συμμαθήτριά του η Κρινιώ και ο τρελός του χωριού (ο Γαλαξίας). Μέχρι τη στιγμή που καταφθάνει από την Αθήνα μια δημοσιογράφος, για να πάρει συνέντευξη από το νεαρό «εκδότη». Το απροσδόκητο ενδιαφέρον της πρωτεύουσας θα μεταστρέψει την άποψη όλων για την αξία της εφημεριδούλας, θέλοντας να την χρησιμοποιήσουν για τους δικούς τους σκοπούς. Όμως ο μαθητής θα παραμείνει πιστός στους στόχους, τα όνειρα και τις επιθυμίες του.

3. Ο δάσκαλος που άφηνε τα παιδιά να ονειρεύονται (2006) του Daniel Losset.

Το σενάριο της ταινίας στηρίζεται στη ζωή του μεγάλου γάλλου παιδαγωγού και μεταρρυθμιστή της παιδείας Σελεστέν Φρενέ (Celestin Freinet 1896-1966).

Η παιδαγωγική μέθοδος του Φρενέ στοχεύει στη δημιουργία ενός άλλου σχολείου όπου κάθε παιδί αντιμετωπίζεται σαν μια ξεχωριστή προσωπικότητα, μπορεί να εκφράζεται ελεύθερα, όπου η παιδεία δεν είναι αποκομμένη από την κοινωνική πραγματικότητα κι ο ρόλος του εκπαιδευτικού συνίσταται κυρίως στο να βοηθήσει τα παιδιά να βρουν μόνα τους το δρόμο της γνώσης. Ο Σελεστέν Φρενέ, πρώτος αυτός, επεδίωξε να εισάγει τις νέες τεχνολογίες της εποχής στην εκπαίδευση: τυπογραφία, ραδιόφωνο, κινηματογράφο. Είναι πιο γνωστός ως ο πρώτος που έβαλε το τυπογραφείο στην τάξη και καθιέρωσε την διασχολική αλληλογραφία. Λιγότερο γνωστό είναι ότι πρώτος αυτός έβαλε τον κινηματογράφο στο σχολείο το 1926!

Ήταν φυσικό οι πρωτοποριακές του μέθοδοι να μην είναι αρεστές στο κατεστημένο, γι αυτό κυνηγήθηκε ανελέητα. Πάλεψε μέσα από αντίξοες συνθήκες και στο τέλος υποχρεώθηκε να εγκαταλείψει τη δημόσια εκπαίδευση για να συνεχίσει πιο ελεύθερος το παιδαγωγικό του έργο. Αλλά πια δεν ήταν μόνος. Στη βάση των ιδεών του δημιουργήθηκε ένα μεγάλο διεθνές παιδαγωγικό κίνημα που είναι ακόμα ζωντανό.

4. Ανάμεσα στους τοίχους <https://www.youtube.com/watch?v=edIBF0c6Nks>

(2008) γαλλική ταινία με κεντρικό θέμα ένα δημόσιο σχολείο στο Παρίσι και τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι εκπαιδευτικοί. Βρισκόμαστε σε μια τάξη μαθητών γύρω στα 13 με 15, στη Γαλλία, και καθηγητής είναι ο Φρανσουά, ο οποίος καλείται να αντιμετωπίσει διάφορες νοοτροπίες, κουλτούρες, χούγια από παιδιά που προέρχονται από διαφορετικές χώρες, θρησκείες, ηλικίες και έχουν διαφορετικές συνήθειες. Αυτό που διαχωρίζει το Φρανσουά από τους υπόλοιπους καθηγητές είναι η ειλικρίνειά του. Τους τη λέει, αλλά ταυτόχρονα τους σέβεται, τους κάνει πλάκα και ταυτόχρονα προσπαθεί να τους καταλάβει.

5. Ο κύκλος των χαμένων ποιητών (1989) κλασική ταινία με τον Ρόμπιν Γουίλιαμς σαν καθηγητή να διδάσκει ποίηση σε ένα κολλέγιο αρρένων. «Captain, oh my captain». “Oh captain, my captain!”. Μια ομάδα εφήβων, με οδηγό την ποίηση τολμούν να αναζητήσουν τον προσωπικό τους βηματισμό, με τον οποίο θα διασχίσουν τη ζωή και θα παραμείνουν όρθιοι. Προστάτης τους μέχρι την ελευθερία, ένας καθηγητής () που εκτός από τις γνώσεις των σχολικών εγχειριδίων, αναλαμβάνει αυτοβούλως να τους εκπαιδεύσει πως να στέκονται στο ύψος όλων εκείνων, που δεν μετριούνται με μηδενικά και προεξαργυρωμένες βραβεύσεις, αλλά με όνειρα και πίστη.

6. **Τα παιδιά της χορωδίας** (2004) του Κριστό Μπαρατιέ. γαλλική ταινία που μας ξετυλίγει την ιστορία σε ένα οικοτροφείο αρρένων με πρωταγωνιστές τον νέο επιστάτη του σχολείου, τους μαθητές (ο καθένας με τα ταλέντα του) και τον Διευθυντή. Η φράση «action-reaction» τα λέει όλα για την παιδαγωγική του Διευθυντή.), Βρισκόμαστε στη Γαλλική επαρχία, και συγκεκριμένα, στο Fond de l' Etang, σχολείο για τα ατίθασα και ορφανά αγόρια. Στα μέσα του 20ου αιώνα, διευθυντής είναι ο αυστηρός κύριος Ρασίν, μότο του οποίου είναι το "Δράση – Αντίδραση", ότι, δηλαδή, κάθε αταξία θα ακολουθεί μια σκληρή τιμωρία. Φυσικά, η απειλή δεν έχει κανένα απολύτως αποτέλεσμα στους μικρούς μαθητές. Γι' αυτό, θα καταφθάσουν ενισχύσεις. Η άφιξη του δασκάλου και μουσικού Ματιέ, το 1949, θα ανατρέψει τα πάντα στο σχολείο. Ο ευγενικός δάσκαλος βλέπει σε κάθε παιδί ένα σύνολο άπειρων δυνατοτήτων, σε αντίθεση με το διευθυντή του σχολείου.
7. **Freedom Writers** (2007): μια αληθινή ιστορία για μια καθηγήτρια στην Αμερική η οποία προσλαμβάνεται σε ένα σχολείο και έχει να αντιμετωπίσει ένα χωρισμένο-μειονοτικό-επιθετικό μαθητικό πληθυσμό από διαφορετικές φυλές και εθνικότητες με πολλά προβλήματα βίας, ανεργίας κλπ. Προσπαθεί πολύ να τα καταφέρει ώσπου της έρχεται η ιδέα να βάλει τους μαθητές της να γράψουν ένα ημερολόγιο.
8. **Το Σκασιαρχείο_L' Ecole Buissonniere** (1949) Γαλλική ταινία, σκηνοθεσία Ζαν - Πολ Λε Σανουά με τους: Μπερνάρ Μπλιέ, Ζιλιέτ Φαμπέρστην επαρχιακή Γαλλία του μεσοπολέμου, ένας δάσκαλος εφαρμόζει καινούριες, φιλελεύθερες μεθόδους διδασκαλίας, ερχόμενος αντιμέτωπος με τις συντηρητικές αρχές της περιοχής. Η ταινία αποτελεί σημείο αναφοράς μίας μεγάλης περιόδου στην ιστορία του μεταπολεμικού κινηματογράφου. Η επιτυχία της ταινίας έγκειται κυρίως στον τρόπο προσέγγισης των παιδαγωγικών απόψεων του Σελεστέν Φρενέ. Αφηγείται την αρχή της διδασκαλίας του γνωστού παιδαγωγού και τη δημιουργία ανάγκης για μάθηση στους μαθητές. Το 1990, το Συμβούλιο του ΟΗΕ για τον Κινηματογράφο έθεσε υπό την αιγίδα του, «Το Σκασιαρχείο» διότι, όπως αναφέρει, πρόκειται για ένα εξαιρετικό έργο τέχνης το οποίο εικονογραφεί με μοναδικό τρόπο μια από τις πλευρές της Διακήρυξης Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ.
9. **Το χαμόγελο της Μόνα Λίζα** (2003) Με την Τζούλια Ρόμπερτς. Η Κάθριν Γουάτσον είναι μία καθηγήτρια που αφήνει το αγόρι της και τη ζωή της στο Λος Άντζελες για να διδάξει στο Γουέλσλι, ένα συντηρητικό, ιδιωτικό κολέγιο θηλέων στη Μασαχουσέτη των Ηνωμένων Πολιτειών το 1953. Η Γουάτσον ενθαρρύνει τις σπουδάστριες να γίνουν καριερίστες. Θέλει οι μαθήτρίες της να γίνουν ηγέτες του κόσμου και όχι απλές νοικοκυρές. Χρησιμοποιεί μοντέρνα τέχνη για να δείξει ότι δε χρειάζεται να ακολουθήσουν το γυναικείο στερεότυπο. Πιστεύει ότι οι γυναίκες μπορούν να κάνουν πολλά περισσότερα πράγματα από το να είναι μόνο σύζυγος και μητέρα. Η δουλειά της όμως έρχεται σε αντίθεση με τις μεθόδους του κολεγίου και οι συντηρητικές γυναίκες που διευθύνουν το σχολείο της προτείνουν να μείνει μόνο στις διδακτικές της αρμοδιότητες και να μην προσπαθεί να εκφράσει τις φιλελεύθερες απόψεις της στις μαθήτρες. Την απειλούν ότι μπορεί να χάσει τη δουλειά της.
10. **Σαν τα αστέρια στη γη"** (2007) Taare Zameen Par (Like stars on earth)(2007)Πρόκειται για ταινία ινδικής παραγωγής που πραγματεύεται το θέμα της δυσλεξίας. Αγγίζοντας με αληθινό και αφοπλιστικό τρόπο όλες τις πτυχές του φαινομένου, καταφέρνει να συγκινήσει και να προβληματίσει. Είναι τα δυσλεκτικά παιδιά μαθησιακά «ανήμπορα», αντιδραστικά και τεμπέλικα; Οι μαθησιακές δυσκολίες επηρεάζουν καθοριστικά την ομαλή κοινωνικοποίηση ενός παιδιού; Με ποιες ειδικές παιδαγωγικές προσεγγίσεις μπορεί το σχολείο να βοηθήσει; Το αξιακό σύστημα ενός σχολείου περιορίζεται στις υψηλές μαθησιακές επιδόσεις ή μπορεί να εμπλουτιστεί; Πώς μπορούν οι γονείς να αποδεχθούν το παιδί τους όπως είναι ή μήπως προτιμούν να προβάλλουν πάνω του τις δικές τους ανεκπλήρωτες

Η καθηγήτρια
Γιάννα Λαθήρα